

ГАНЧО ГРАМАТИКОВ

Текстът е част от книгата на Стефан Саранеделчев "164 казанлъшки учители от 50-те и 60-те години на XX в." (изд. Кота, 2021 г.) и е публикуван с малки редакции за целите на Есториум с позволението на автора.

Него го познаваха не само учениците от ТМТЕ, където той преподаваше основно по предмета „Организация и икономика на производството“, но и всеки казанлъшки любител на футбола. Високата му слаба, леко прегърбена фигура можеше отдалеч да се различи сред най-запалените запалянковци на стадиона, защото неговият темперамент не му позволяваше да стои спокойно на пейките, а почти цялото време на футболната среща изкарваше на крак с буйни викове на радост или негодувание с оглед развитието на резултата. Дори историята на казанлъшкия футбол помни един случай, когато при решителна среща на отбора на „Розова долина“ състояла се на бившия стадион „Г. Димитров“ (сега стадион на „Арсенал“ АД), пристрастните, некомпетентни във вреда на казанлъчани отсъждания на рефера провокираха част от публиката начело с Ганчо Граматиков с чадър в ръка да нахлуе на стадиона и да поиска обяснения за тази неправда. Със същата запаленост той коментираше футболните срещи от местно, национално и световно равнище в своеобразната казанлъшка „Академия под липите“. Така остроумни казанлъчани бяха кръстили голямата група спортни запалянковци, която от средата на 50-те години, та чак до 1989 г., неизменно стоеше от ранна утрин до късна вечер под четирите големи липи край Царската чешма. В тази група имаше всепризнати капацитети, своеобразни „професори“ по футболните въпроси като бай Лало, бай Иван „Шейтана“, както и двамата учители: по-младия от тях - гимназиалния учител по математика Григор Костов и по-възрастния - учителя от Механотехникума Ганчо Граматиков. Ако страничен наблюдател случайно попаднеше в тази група веднага би отличил, че най-компетентни, но и най-емоционални бяха словесните изложения на Граматиков.

Учениците от ТМТЕ обаче го познаваха и в друга светлина: спокоен, приветлив преподавател, който бе готов винаги да доизясни неясните въпроси по не много характерния за техниците, но много важен за бъдещата им работа учебен предмет. Често обясненията разведряваше с весели отклонения, които го правиха още по-симпатичен.

Баню Банов, учил в ТМТЕ 1958 - 1963 г. си спомня: *"Граматиков бе уникален учител, който преподаваше по много атрактивен, увлекателен начин."* Трябва да се отбележи, че самата му физиономия - слабо лице, с неизменни очила леко провиснати над носа вдъхваха някаква особена симпатия към този учител.

Ганчо Тодоров Граматиков е роден на 2 август 1907 г. в с. Бара, Севлиево. Средно образование завършва в Сунгурларе, а след това и Институт за прогимназиални учители, но го влече изобразителното изкуство и постъпва в Художествената академия. Поради финансови затруднения е принуден да прекъсне обучението си и започва работа като прогимназиален учител в с. Сърнево, Карнобатско. Там се запознава с началната учителка Донка Стефанова Бъчварова, която е родена на 4 октомври 1904 г. в Казанлък и е завършила казанлъшкото Педагогическо училище. През 1933 г. сключват брак и тя приема неговата фамилия. На 40-годишна възраст Ганчо завършва висше икономическо образование в Икономическия институт Варна. Като икономист е назначен за учител в Икономическия техникум - Сливен, а след няколкогодишно преподаване там се прехвърля за преподавател в Икономическия техникум в Перник. Междувременно съпругата му Донка последователно е учителка в с. Младово, Новоагорско, в Средно Изворово, Казанлъшко и в Куленското училище на Казанлък. След нейното пенсиониране, семейството успява най-после да се установи да живее в Казанлък, където от 1957 г. до пенсионирането си през 1962 г. Ганчо Граматиков е учител в ТМТЕ. Наред с другите му качества трябва да се спомене, че бе полиглот, който владееше освен родния български още цигански, турски, руски, френски и немски езици. Почина от рак на 24 ноември 1972 г.

Донка и Ганчо Граматикови имат син Теодор и дъщеря Анка.